

Nekuda, Vladimír

[Plaček, Miroslav. Hradý a zámky na Moravě a ve Slezsku]

Archaeologia historica. 1999, vol. 24, iss. [1], pp. 471-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/140354>

Access Date: 19. 02. 2025

Version: 20250219

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Miroslav Plaček, **Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku**. Libri Praha 1996, 439 stran, 434 ilustrací.

Dlouholetá práce M. Plačka na úseku dokumentace opevněných sídel došla svého uplatnění v monografickém zpracování. Po řadě publikací věnovaných hradům a zámkům by se zdálo, že nelze již mnoho nového k této problematice přinést. Sám autor si byl toho vědom a v předmluvě odpovídá na otázku, co chce čtenáři dát. Kromě informací o jednotlivých hradech a zámcích považoval autor za svůj cíl poskytnout základní přehled o současném stavu dostupných poznatků. V tom spočívá také klad Plačkova díla, neboť předností jeho práce je znalost terénu, stavebně historického průzkumu, případně archeologického výzkumu. Konečně velké množství půdorysů usnadňuje orientaci a srovnání údajů v textu.

V obecné části publikace sledoval autor odborný zájem o panská sídla a velmi obsáhlou literární produkci k této problematice. Podrobil kritice zastaralé pojetí edice Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a poukázal na nové metody ve výzkumu opevněných sídel, s využitím archeologie a geofyziky.

V druhé kapitole úvodní části nazvané historicko-geografický rámec vymezil Plaček historický prostor Moravy a Slezska se stručnou charakteristikou vývoje od Velké Moravy ke vzniku markrabství, kdy se začaly tvořit podmínky pro stavbu kamenných hradů.

V třetí kapitole pak podal autor velmi zasvěcený výklad o vývoji hradů, o vlivech z okolních zemí a charakterizoval jednotlivé typy hradní architektury

Poslední kapitolou v obecné části nazval autor „Zámky v proměnách staletí“. Přeměnu hradů v zámky způsobily nové požadavky na bydlení a s rozvojem válečné techniky bylo nutné i dokonalejší opevnění.

Podstatu díla tvoří soupis 365 lokalit. U soupisu je třeba ocenit, že není stereotypní, že pojímá hradní a zámeckou architekturu včetně terénní dispozice v širším rámci historického vývoje. K tomu využívá soudobých vyobrazení a četných rekonstrukcí. Tato soupisová část Plačkovy publikace, kterou autor označil jako „slovník“ se stane nepostradatelnou příručkou všech, kdo se o hrady a zámky zajímají.

VLADIMÍR NEKUDA

Sigrid von Osten, **Das Alchemistenlaboratorium Oberstockstall. Ein Fundkomplex des 16. Jahrhunderts aus Niederösterreich**. Monographien zur Frühgeschichte und Mittelalterarchäologie. Herausgegeben von Falko Daim, 6. 351 S., Innsbruck 1998.

Monografie Sigrid Osten se zabývá vzácným nálezem alchymistické laboratoře z druhé poloviny 16. století. K nálezu značného množství nádob došlo v letech 1980 a 1993/94 pod dlažbou sakristie zámecké kaple v Oberstockstallu. Datování celého souboru usnadnily samotné nálezy: miska s datem 1549, kachel s motivem architektury kolem r. 1560. Z mincí byly nalezeny dva fenigy, a to rakouský fenig Rudolfa II. a korutanský fenig z r. 1595 pod cihlovou dlažbou.

Soubor keramických nálezů obsahoval laboratorní a technickou keramiku jako alembiky, nálevky, sítko ve tvaru nálevky, destilační hrnce a baňky, hrnce na tavení, destilační baňky v podobě retorty a destilační baňky s úzkými a širokými hrdly. Z technické keramiky jsou hojně zastoupeny tavící kelímky, některé se značkou na dně.